

A kedves rokonok

Szirmai Károly

A magas, halántékán őszi, finom vonású Erdeiné az ebédlő széles ablakából nézte, mint fordulnak be rokonai, Gádorék, férje kíséretében, a túloldali mellékutca, hogy elérjék az öt órai vonatot.

Csak hogy elmentek — gondolta megkönnyebbülten. Egyhamar nem fogják nyugalmukat megzavarni. Bár később se tennék. Miért is kellett megismerkedniök? Addig is megvoltak egymás nélkül. Nem érintkeztek, nem leveleztek. Nem hiányoztak egymásnak. Noha tudták, hogy rokonok, ez semmivel sem jelentett többet, mint egy közömbös adat emlékezetük tárházában. Mindegyik élte a maga életét, választott környezetében, hajlamainak, szellemi igényeinek megfelelően.

A véletlen hozta őket össze. Utána két-három levélváltás következett. Idősebb Gádorné kezdte, ő csak kötelező udvariasságból válaszolt, s nem kapcsolatuk állandósításáért. Ezért hagyta figyelmen kívül Gádorné célzását egy tervezett látogatásra. Váratlanul érte hát, mikor rokonai egy ragyogó júliusi vasárnap délelőtt beállítottak, s felkészületlenségében a legnagyobb zavarba hozták.

Újra maga előtt látta őket, amint az előszobaajtót szélesen kitarva, belépnek. Elöl, akár egy vezénylő kapitány, idősebb Gádorné — a család feje —, egy alacsony, testes, széles arcú, hűvösszürke szemű asszony, kispolgári jólétről árulkodó, ficsurasan öltöztetett, jóképű, de hetyke megjelenésű nyolcéves unokájával, mögötte: vállas, megtermett, csöppet meghajlott, olajbarna, ravasz, nézésű fia, nyúlánk, bronzvörös hajú, fakult szépségű feleségével s négyéves vézna kislíával.

Úgy vonultak be, olyan otthonosan, mint akik hosszú éveken át ápolták a rokonságot, s hódoltak a rokonlátogatás régi, polgári szertartásának. Eszükbe se jutott, hogy mentegetőzzenek a váratlan betoppanásért. Mint ahogy arra sem gondoltak, hogy annyi személyre ünnepi ebédet kitalálni

és megfőzni: ugyancsak türelmet próbára tevő feladat, s csupán a jól-neveltségnek tudható be, hogy a bosszúság mégsem látszik meg az arcon.

Még jó, hogy tizenegykor valami ülésről hazajött az ura, s reá szabódhatta az atyafiságot. Csópp kárörömmel ugyan, mert az ő rokonai voltak, s ő óhajtotta, hogy ha már összehozta őket a véletlen, ne zárkózzanak el a közelebbi megismerkedés elől. Most hát élvezze őket! Neki épp elég gond, hogy az otthoni kevésből miként fog összeügyeskedni egy ünnepi ebédet.

Az is bántotta, hogy egyikük se jött ki megkérdezni, miben lehetne segítségére. Csupán a fiatalasszonyban volt több belátás. Ő legalább felajánkozott a kész ebéd betálalására. Az elmosogatás piszkos munkája azonban teljesen reá maradt. Elvégre rokonai nem azért jöttek, hogy gála ruhájuk fölé kötenyt kerítve, oda álljanak a konyhai vásárba.

Igy történt, hogy mire sietve, kapkodva, magát is rendbe téve elkészült, agyonfáradtan ült le az asztalhoz, melyet alig másfél óra múlva újra meg kellett teríteni — uzsonnára —, mivel a rokonok vonata ötkor indult.

Közben kényszeredetten hallgatta beszélgetésüket, mely úgyszólván folyton az egy helyben topogó pletykát nyútte, élvezettel vájkálva kiterjedt s előtte ismeretlen rokonságuk érdektelen magánéletében. Ezért alig várta, hogy fölkerelkedjenek és elmenjenek. Kellemetlenül érintette hát, mikor idősebb asszonyrokona bejelentéssel fordult felé:

— Akkor, ahogy már előző levelemben említettem, Alit (a nagyobbik fiút) itt hagyjuk két hétre nálatok, hadd élvezzék. Nektek úgy sincs gyereketek, legalább felvidítja a házat.

Amire ő udvariasan természetesen azt válaszolta:

— Öröm lesz számunkra.

S hogy az öntelt fiúcskát magához édesgesse, fejét megsimogatva így szólott hozzá:

— Akkor, Ali, két hétig a mi fiúnk leszel.

— Azt már nem, csak a néniék vendége! — válaszolta hetykén a fiú, hasát kinyomva, s kezét nagyosan nadrágzsebébe sülyesztve.

— Ali már ilyen önérzetes gyerek — jegyezte meg nagyanyja. — Az én nevelésem — tette hozzá büszkén. — Ferike is más lett volna a kezem alatt, s nem ilyen csenevész, nyim-nyám — vágott menye felé, akit nem szívelt, miként az sem őt. Vissza is felelt volna anyósának, csupán rokonai miatt nem tette, hogy:

— Igen, magának csak Ali kellett, mert szép, egészséges gyerek, mutogathatja, kérkedhetik vele, hogy az unokája... Bezzeg a rászoruló Ferikét nem akarta magához venni...

Így anyósa zavartalanul folytathatta:

— A kis táskába csomagoltam két hétre való fehérneműt és rövid harisnyát. Nézz, kérlek, utána — mondta rokonának —, hogy Ali rendesen váltson, úgy mint odahaza. Nem szeretném ugyanis, ha új holmiját elkoszolná.

— Meglesz, ne legyen emiatt gondod — biztosította.

Így került hozzájuk Ali, az az elkényeztetett becegyerek, akinek minden szabad volt, s aki, ha néhány napot töltött máshol lakó és szűkösebb viszonyok közt élő szüleinek modern, liliputi lakásában, nem érezte magát otthon, hanem inkább amolyan átmenő vendégfélének. Hosszabb ideig nem is tartott ki, nemcsak mert szigorúbban fogták, hanem mert elszokott tőlük, hozzájuk való viszonya megváltozott, felemássá vált, valami eltávolító idegenség ékelődött közéjük, szüleit nem érezte úgy szüleinek, mint egy gyermek, s igazán csak nagyszüleinél volt odahaza.

Ezt az élénk, virgonc, bogárszemű, de öntelt fiúcskát szabadította Erdei-ékre két hétre nagyanyja.

Erdeiné, akinek nem volt gyereke, nem hitte volna, hogy egy nyolc-éves fiúcska úgy megbolygathatja nyugalmukat, s úgy megtáncoltathatja idegeit. Ali ugyanis olyan volt, mint egy nyugtalan, fáradhatatlan furdancsbogár. Mialatt őt a konyha foglalta le és emiatt Alit nem tarthatta szemmel, az folyton tevékenységet kereső kíváncsiságában, apró-tempós lépteivel, kalandra szomjas felfedezésre indult a lakásban. Sorra nyitogatta a kinyitható szekrényeket, kihúzogatta a fiókokat, beléjük nyúlt, beléjük kotort, beléjük túrt, majd miután kíváncsiságát kielégítette, visszagyűrte, gyömöszölte az átkutatott holmit, nem törődve vele, hogy közben porcelánt csempít vagy összezúz, amiről a „néni” előtt természetesen mélyen hallgatott. Az összeforgatott szekrények kutató kirándulásai után olyanok voltak, mintha egy liliputi tatárjárás dúlta volna őket végig.

Erdeiné mindezt még első nap észrevette. Igyekezett is szép szóval Alinak megmagyarázni, hogy minő helytelen, amit művelt, de azután abba hagyta. Hátha még panaszkodni találna odahaza nagyanyjának, hogy érdes volt hozzá. Meg aztán majd csak elmúlik a két hét, s nem kell „átkozott rokonai udvariasságból” mosolygó álarcot erőltetnie egy szekrénybe tört kulcs láttára, vagy amikor Ali a nem éppen inyére való ételekben piszkál.

Valósággal felszabadító seregnek érezte hát a rokonokat, mikor aznap eljöttek a fiúcskáért s magukkal vitték. Noha érzése miatt megróttta magát. Elvégre nem Ali tehetett róla, hogy ilyen, hanem a helytelen, túlelnéző nevelés.

Miközben az ablaknál állva mindezt végiggondolta, a maga csendes, egyenletes lépteivel benyitott magas, ezüstös fejű, komoly arcú férje, s mint aki nem tudta leplezni csalódottsága maradványait, leült az asztalhoz és magához húzta az asznapi újságot, melyet a vendégek miatt nem ért rá elolvasni.

— Elmentek? — kérdezte tőle csupa megszokásból.

— El — válaszolta férje szófukaron, mint akinek nincs kedve a beszélgetéshez, noha neki eszeágában se volt szóbahozni, hogy:

Lám, neki volt igaza, mikor ellenezte a barátkozást.

Inkább hallgatott, azon gondolkozva, hogy mennyire más az ura, mint rokonai, mennyire elüt tőlük természetben, gondolkozásában, mennyire a szellem embere, míg azokat csak a mindennapokhoz tapasztó anyagi valóság érdeklí, meg a másokat szóló, szapuló, kizsigerező pletyka, ez a legalja emberi szórakozás.

Hogy meg tudták tölteni rokonai a házat, mikor itt voltak, mennyire tele volt velük minden!

Napokba telik, míg kiszellőzteti ottlétüktől a lakást, míg újra olyan lesz, mint azelőtt volt, míg ismét odahaza érzik majd magukat, ha ugyan nem zavarja őket egy ideig akkor is valami reájuk emlékeztető.

Minő megnyugvás volt ebben a hangulatában az utcára néznie, röpke pillantást vetnie az ablakuk alatt elhaladókra, emberekre, akiket nem ismert, akikkel nem kellett megismerkednie, s akiket csak futólag látott, akár egy távoli, elomló, köddel takarózó tájképet. És mégis milyen jól esett reájuk gondolnia, mert színt keverték az utcába, életébe, keretként kiegészítették, kitöltötték, anélkül, hogy csalódnia kellett volna bennük.